

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl soudkyní Lenkou Bursíkovou ve věci

žalobkyně: **I. Z.**
bytem X

zastoupena advokátkou Mgr. et Mgr. Renátou Benetkovou
sídlem Pražská 988/35, Hořovice

proti
žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
sídlem Na Poříčním právu 376/1, Praha 2

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 4. 2021, č. j. MPSV-2021/72621-912,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 4. 2021, č. j. MPSV-2021/72621-912, se ruší a věc se mu vrací k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku zaplatit žalobkyni k rukám její zástupkyně, Mgr. et Mgr. Renáty Benetkové, advokátky, náhradu nákladů řízení ve výši 3 900 Kč.

Odůvodnění:

Vymezení věci

1. Úřad práce České republiky – krajská pobočka v Příbrami rozhodnutím ze dne 22. 3. 2018, č. j. 4642/2018/HOV, ponechal žalobkyni (na základě řízení zahájeného a provedeného z moci úřední) příspěvek na péči podle § 7 a násl. zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, v původní výši 880 Kč měsíčně, a to od měsíce dubna 2018. Rozhodnutím ze dne 18. 3. 2019 žalovaný zamítl žalobkynino odvolání a rozhodnutí úřadu práce potvrdil. Proti rozhodnutí žalovaného brojila žalobkyně žalobou, na jejímž základu zdejší soud

Shodu s prvopisem potvrzuje: H. T.

rozsudkem ze dne 20. 5. 2020, č. j. 49 Ad 10/2019 – 53, rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Soud konstatoval, že rozhodnutí žalovaného je nepřezkoumatelné, neboť se posudková komise, jejíž závěry žalovaný plně převzal, důkladně nezabývala námitkami uplatněnými žalobkyní v reakci na její posudek a obsahem přiložených lékařských zpráv, které i přes relativní stabilitu ostatních diagnóz prokazovaly zhoršení úzkostné poruchy žalobkyně, která by v kumulaci s očním postižením a postižením motoriky žalobkyně, mohla mít větší než původně předpokládaný dopad na orientační schopnost žalobkyně. Posudková komise nereagovala ani na upozornění žalobkyně na některé problematické dílčí aktivity základní životní potřeby (ZŽP) „tělesná hygiena“ a na námitku přehlížení některých údajů uvedených již v původně vyhodnocovaných lékařských zprávách.

2. Žalovaný následně v záhlaví označeným rozhodnutím (dále jen „napadené rozhodnutí“) žalobkynino odvolání opětovně zamítl a rozhodnutí úřadu práce potvrdil.
3. Žalobkyně brojí proti napadenému rozhodnutí žalobou podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (s. ř. s.). Domáhá se zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení.

Obsah žaloby

4. Žalobkyně v žalobě nejprve podrobně rekapituluje dosavadní průběh správního a soudního řízení. Namítá, že žalovaný nerespektoval pokyny vyslovené soudem ve zrušujícím rozsudku. Žalovaný nehodnotil dopad všech onemocnění žalobkyně komplexně. Posudky působí disproporčně, neboť v průběhu tří let, kdy nedošlo ke zlepšení žalobkynina zdravotního stavu, čtyři komise hodnotily její zdravotní stav z hlediska zvládnutí základních životních potřeb zcela odlišně. Při svém třetím jednání dokonce posudková komise MPSV stanovila dobu platnosti posudku jen do 30. 4. 2024, ačkoli předtím bylo nezvládnutí priznaných životních potřeb stanoveno trvale.
5. Žalobkyně příkladmo poukazuje na rozdílnost pohledu posudkové komise na její schopnost ZŽP tělesné hygieny. Komise odůvodnila odebrání této potřeby poukazem na lékařskou zprávu ze dne 4. 9. 2020, podle níž se žalobkyně *sama umyje*. To však nic nemění na tom, že v těchto činnostech potřebuje pomoc. K tomu žalobkyně poukazuje na lékařskou zprávu ze dne 12. 5. 2021, z níž vyplývá, že neurologické vyšetření nemůže samo o sobě zhodnotit, zda pacient v uspokojivém standardu zvládá všední denní činnosti (jako například tělesná hygiena). Zhodnocení postoje III pak nemá podle žalobkyně na posouzení její schopnosti zvládat tělesnou hygienu žádný význam, obzvláště pokud z dalších zpráv plyne, že má poruchu rovnováhy.
6. Posudkové komise se podle žalobkyně neřídily Pokyny k postupu lékařské posudkové služby při posuzování zdravotního stavu pro účely příspěvku na péči, které lékařské posudkové službě ukládají zajistit realizaci plnění povinností vyplývajících z Instrukce náměstkyně pro řízení sekce sociálně pojistných systémů č. 15/2016 (dále jen „instrukce“). Posudkové komise nerespektovaly čl. 3 odst. 2, 4 a 6 instrukce (obecné zásady posuzování stupně závislosti). Nebyl totiž zjištěn stav, o němž nejsou důvodné pochybnosti, neboť posudkové komise prakticky ignorovaly závěry sociálního šetření ze dne 1. 7. 2020 a nezjišťovaly, zda v mezidobí nedošlo k významným změnám schopnosti samostatného života žalobkyně v přirozeném sociálním prostředí. Žalobkyně nebyla k prvnímu a druhému jednání posudkové komise vůbec přizvána, natož pak vyšetřena, při třetím jednání byla vyšetřena zcela nedostatečně, neboť nedostala příležitost ukázat svoji

neschopnost zvládat dotčené základní životní potřeby v přirozeném sociálním prostředí. Komise věnovala pozornost téměř výlučně psychiatrické diagnóze, která s posuzováním zvládnutí ZŽP souvisí pouze okrajově. Komise zcela ignorovala dopad všech onemocnění žalobkyně do sféry zvládání jednotlivých ZŽP a pouze mechanicky aplikovala možnost využívání kompenzačních pomůcek, které vůbec neodpovídají žalobkyninu zdravotnímu stavu.

7. Žádná z komisí nevysvětlila, proč dochází v rámci dalšího posouzení k přehodnocení dříve uznaných ZŽP, jestliže se žalobkynin zdravotní stav nemění, nebo jen k horšímu. Komise nezhodnotila schopnost žalobkyně zvládat ZŽP podle (všech) aktivit vymezených v příloze č. 1 k vyhlášce č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách (dále jen „prováděcí vyhláška“), ačkoli žalobkyně na nezvládnutí jednotlivých aktivit v rámci dané ZŽP opakovaně upozorňovala. Komise nehodnotila schopnost zvládat ZŽP v přirozeném sociálním prostředí, ani se o sociální šetření ze dne 1. 7. 2020 neopírala. Při samotném sociálním šetření nebyla žalobkyně vyzvána, aby nezvládnutí základních životních potřeb na místě předvedla, pouze o uvedeném mohla detailně hovořit.
8. Žalovaný se dostatečně nevypořádal s návrhy a námitkami žalobkyně a s jejím vyjádřením k podkladům rozhodnutí (zejména s vyjádřením ze dne 24. 4. 2021). Je zjevné, že napadené rozhodnutí bylo připraveno již před doručením vyjádření žalobkyně, žalovaný se tak námitkami v tomto vyjádření vůbec nezabýval, čímž postupoval v rozporu se závazným pokynem soudu.

Vyjádření žalovaného

9. Žalovaný uvedl, že v zájmu objektivizace zdravotního stavu provedl dne 1. 7. 2020 sociální šetření v přirozeném prostředí žalobkyně. Protokol ze sociálního šetření byl jedním z podkladů pro posouzení zdravotního stavu. Posudková komise uznala (po doplnění posudku) za nezvládnuté tři ZŽP: péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost, a uzavřela tedy, že jde o závislost I. stupně. Zdravotní stav žalobkyně byl opakovaně objektivně posouzen, bylo přihlédnuto ke všem doloženým lékařským zprávám, žalobkyně byla rovněž při jednání posudkové komise vyšetřena odborným lékařem. K ZŽP mobilita žalovaný uvádí, že žalobkyně je schopna samostatné chůze, byť i pomalejší o širší bázi. Svede se postavit na paty a na špičky. K ZŽP orientace uvádí, že žalobkyně má i přes zpomalené psychomotorické tempo a úzkostnou poruchu přiměřený intelekt a lze při zjištění problematického řešení situace, které se každodenně nebo srovnatelně často vyskytuje, takovou situaci dále řešit vhodným nácvikem a edukací. Právě zachovaný intelekt pak může být nápomocen adaptaci na zdravotní postižení. Z hlediska ZŽP komunikace žalovaný konstatuje, že žalobkyně je schopná se vyjadřovat srozumitelnou řečí (byť anamnesticky) a má přiměřenou slovní zásobu, byla schopná studovat střední školu. Žalobkyně je schopná psát úhledným, velkým, čitelným písmem, dokonce s udržení linie, byť je psaní považováno za problematické. Při sociálním šetření mluvila smysluplně s velkou slovní zásobou. Údaj matky o tom, že žalobkyně takto normálně hovor ochotně nenaváže, nesvědčil v kontextu sociálního šetření o neschopnosti zvládání této aktivity. Ve vztahu k ZŽP stravování žalovaný poukazuje na to, že přes zpomalené psychomotorické tempo nebyla zjištěna kognitivní porucha. Žalobkyně by tedy měla být schopna zhodnotit složení základních potravin, jejich běžnou úpravu a dodržovat určité stravovací návyky. Po vhodné edukaci by měla být schopna uzpůsobení stravování dle aktuálních obtíží. Zapomenutí svačiny v batohu nebo v pokoji posudková komise nepovažovala za nezvládání oblasti stravování (jednak pro občasný charakter a také pro

intenzitu této obtíže). K ZŽP oblékání a obouvání žalovaný uvádí, že nebyl zjištěn důvod pro nezvládání oblékání vhodných druhů oblečení (volnější, na gumu, suché zipy apod.), včetně oblékání dolní poloviny těla a obouvání vhodných druhů obuvi. Základní životní potřebu výkonu fyziologické potřeby nelze přes zjištěnou inkontinenci považovat za nezvládnutou, jestliže je žalobkyně schopna využívat hygienické pomůcky, a to včetně absorpčních.

10. Žalovaný považuje posudek ze dne 7. 4. 2021 za úplný, objektivní a přesvědčivý. Nezpochybňuje, že žalobkyně má v některých neuznaných oblastech obtíže s jejich zvládnutím, nejedná se nicméně o natolik závažné a současně každodenní (či obdobně časté) obtíže, při kterých by nebylo možno využít zachovalého potenciálu a kompetenci žalobkyně při vhodném nácviku a edukaci a běžně dostupných pomůcek, prostředků nebo předmětů denní potřeby. Vyjádření ze dne 24. 4. 2021 nepřineslo nové podklady, které by měly vliv na rozhodnutí ve věci. Žalovaný dodal, že žalobkynin zdravotní stav byl v průběhu řízení posouzen celkem třikrát, naposledy posouzení proběhlo dokonce v přítomnosti žalobkyně.
11. Žalovaný navrhuje zamítnutí žaloby.

Replika žalobkyně

12. V replice žalobkyně zopakovala, že trvá na tom, že v rámci ZŽP mobilita není schopna bez pomoci druhé osoby zvládnout pohyb chůzí krok za krokem, popřípadě i s přerušováním zastávkami, v bytě a běžném terénu v dosahu alespoň 200 m, a to i po nerovném povrchu a nastupovat a vystupovat z dopravních prostředků včetně bariérových a používat je. Poukázala na svou zrakovou vadu – poruchu jednoduchého binokulárního vidění, poruchu motoriky, zpomalené psychomotorické tempo v důsledku DMO a psychické potíže. Žalobkyně trpí poruchou rovnováhy, chůzí si není jistá, opakovaně zakopává a padá, přičemž jí hrozí riziko odchlípení sítnice jediného vidoucího oka a slepota. Od dětství má doporučený doprovod, pomoc druhých osob je pro ni v mnoha běžných životních situacích nezastupitelná kompenzačními pomůckami jako jsou hole nebo chodítko. Například jednání posudkové komise dne 7. 4. 2021 by se bez doprovodu vůbec nemohla zúčastnit. Tuto skutečnost však neměla možnost komisi sdělit ani prakticky demonstrovat.
13. Žalobkyně nově předložila doporučení školského poradenského zařízení ze dne 27. 8. 2021. Podotýká, že nevidí na levé oko a má těžkou degenerativní krátkozrakost pravého oka, která je korigována brýlemi, ale neustále se zhoršuje. Žalobkyně proto v současné době často v neznámém prostředí užívá bílou hůl pro nevidomé, neboť se jít tak lépe dostane pomoci cizích lidí v situacích, které sama nezvládne (viz i nezvládnutí ZŽP orientace). Závěr žalovaného tak bez dalšího nestačí pro posouzení schopnosti zvládat ZŽP mobilita.
14. Žalobkyně poukazuje též na to, že z důvodu kumulace onemocnění (zraková vada, DMO a psychické potíže) není schopna se bezpečně orientovat v obvyklých situacích a přiměřeně v nich reagovat. Ke zvládnutí ZŽP komunikace podotýká, že přes zachovaný intelekt není často vinou působení kombinace zdravotních postižení schopna se srozumitelně vyjadřovat mluvenou řečí a dorozumět se jejím prostřednictvím s jinými osobami v rozsahu běžné slovní zásoby a používat běžné komunikační prostředky.

15. Dále žalobkyně zdůraznila, že ZŽP stravování jí byla trvale uznána jako nezvládnutá rozhodnutím úřadu práce z roku 2018, žalovaný ji však na základě posudků ze dne 20. 8. 2020, 2. 12. 2020 a 7. 4. 2021 neuznal, ačkoli se její zdravotní stav nezlepšil, naopak se v určitých aspektech zhoršil. Tuto skutečnost žalovaný přesvědčivě nevysvětlil. Žalobkyně trvá na tom, že nezvládá přípravu, přemísťování a porcování jídla, což jí bylo dokonce v rámci ZŽP péče o domácnost uznáno. Žalobkyně poukazuje na to, že zvládání ZŽP v přijatelném standardu se rozumí zvládnutí v kvalitě a způsobem, který je běžný a obvyklý a který umožňuje, aby tato potřeba byla zvládnuta bez pomoci jiné osoby. Žalobkyně konstatuje, že při stravování na veřejných místech není běžné a obvyklé, aby zde využívala speciální nože nebo krájecí kolébky, vozíky či servírovací vozíky ani solničku vhodné velikosti. Obdobně v případě ZŽP oblékání a obouvání žalobkyně poukazuje na to, že tato oblast jí byla trvale uznána jako nezvládnutá (rozhodnutí z roku 2018), přesto ji žalovaný následně i přes setrvalý zdravotní stav neuznal.
16. K ZŽP hygiena a výkon fyziologické potřeby žalobkyně uvádí, že v posudku ze dne 20. 8. 2020 byla stanovena jako nezvládnutá, nicméně v dalších posudcích již nikoli, přičemž změna v posouzení komise v časovém rozmezí 4 měsíců nevycházela ze žádné zásadní změny v nových lékařských nálezech. Z hlediska výkonu fyziologické potřeby nejsou žalobkyniny každodenní problémy s vyprazdňováním srovnatelné s běžnou populací.

Splnění procesních podmínek a rozsah soudního přezkumu

17. Soud poté, co ověřil, že žaloba byla podána včas (napadené rozhodnutí bylo žalobkyni doručeno dne 26. 4. 2021), že je věcně i místně příslušným soudem a že napadené rozhodnutí je rozhodnutím ve smyslu § 65 s. ř. s., přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu uplatněných žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s. ř. s.). Soud přitom v souladu s ustanovením § 75 odst. 1 s. ř. s. vycházel ze skutkového a právního stavu, který existoval v době vydání napadeného rozhodnutí, a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná. Soud o žalobě rozhodl bez jednání, neboť pro takový postup byly splněny podmínky podle § 76 odst. 1 s. ř. s.
18. Listinné důkazy přiložené k žalobě soud neprováděl, neboť se buď jedná o lékařské zprávy (lékařská zpráva ze dne 12. 5. 2021 a rehabilitační záznam ze dne 3. 5. 2021), k jejichž hodnocení soud nemá potřebnou odbornost, či šlo o důkazy pro posouzení důvodnosti žaloby nadbytečné (instrukce č. 15/2016 a doporučení školského poradenského zařízení ze dne 27. 8. 2021), nebo o listiny, které již jsou součástí správního spisu, jímž se v řízení před správními soudy dokazování neprovádí.

Rozhodná právní úprava a obecná východiska

19. Podle § 7 odst. 1 věty první a druhé zákona o sociálních službách se příspěvek na péči poskytuje osobám závislým na pomoci jiné fyzické osoby. Tímto příspěvkem se stát podílí na zajištění sociálních služeb nebo jiných forem pomoci podle tohoto zákona při zvládání ZŽP osob.
20. Podle § 7 odst. 2 zákona o sociálních službách má nárok na příspěvek osoba uvedená v § 4 odst. 1, která z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebuje pomoc jiné fyzické osoby při zvládání ZŽP v rozsahu stanoveném stupněm závislosti podle § 8, mimo jiné pokud jí tuto pomoc poskytuje osoba blízká.
21. Podle § 8 odst. 2 písm. a) zákona o sociálních službách se osoba starší 18 let věku považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni I (lehká závislost), jestliže z důvodu

dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat tři nebo čtyři ZŽP, a vyžaduje každodenní pomoc, dohled nebo péči jiné fyzické osoby. V případě neschopnosti zvládat pět nebo šest ZŽP [§ 8 odst. 2 písm. b)] se takováto osoba považuje za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II (středně těžká závislost), v případě neschopnosti zvládat sedm nebo osm ZŽP [§ 8 odst. 2 písm. c)] se takováto osoba považuje za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni III (středně těžká závislost).

22. Podle § 9 odst. 1 zákona o sociálních službách se při posuzování stupně závislosti na pomoci jiné osoby hodnotí schopnost zvládat tyto ZŽP: „mobilita“, „orientace“, „komunikace“, „stravování“, „oblékání a obouvání“, „tělesná hygiena“, „výkon fyziologické potřeby“, „péče o zdraví“, „osobní aktivity“ a „péče o domácnost“.
23. Podle § 1 odst. 1 prováděcí vyhlášky se schopnost osoby zvládat ZŽP pro účely stanovení stupně závislosti hodnotí podle aktivit, které jsou pro jednotlivé ZŽP vymezeny v příloze č. 1 této vyhlášky.
24. Podle § 1 odst. 2 a 3 prováděcí vyhlášky se schopnost osoby zvládat ZŽP pro účely stanovení stupně závislosti hodnotí v přirozeném sociálním prostředí a s ohledem na věk fyzické osoby. Při hodnocení schopnosti osoby zvládat ZŽP se hodnotí tělesné struktury a tělesné funkce duševní, mentální, smyslové, oběhové, dechové, hematologické, imunologické, endokrinologické, metabolické, zažívací, vylučovací, neuromuskuloskeletální, včetně hrubé a jemné motoriky, a funkce hlasu, řeči a kůže, a to ve vztahu k rozsahu a tíži poruchy funkčních schopností.
25. Podle § 1 odst. 4 prováděcí vyhlášky se za neschopnost zvládnutí ZŽP považuje stav, kdy porucha funkčních schopností dosahuje úrovně úplné poruchy nebo poruchy těžké, kdy i přes využívání zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využívání běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku nelze zvládnout životní potřebu v přijatelném standardu. Za neschopnost zvládnutí ZŽP se považuje rovněž stav, kdy režim nařízený odborným lékařem poskytujícím specializované zdravotnické služby neumožňuje provádění ZŽP v přijatelném standardu. Přijatelným standardem se rozumí zvládnutí ZŽP v kvalitě a způsobem, který je běžný a obvyklý, a který umožňuje, aby tato potřeba byla zvládnuta bez každodenní pomoci jiné osoby.
26. Podle § 2 odst. 1 prováděcí vyhlášky se při hodnocení schopnosti osoby zvládat ZŽP posuzuje, zda z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je rozsah duševních, mentálních, tělesných a smyslových funkčních schopností dostatečný k pravidelnému zvládnutí ZŽP a zda je fyzická osoba schopna rozpoznat, provést a zkontrolovat správnost zvládnutí ZŽP. Přitom se přihlíží k tomu, zda dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav trvale ovlivňuje funkční schopnosti, k výsledku rehabilitace a k adaptaci na zdravotní postižení.
27. Podle § 2a prováděcí vyhlášky platí, že pokud osoba není schopna z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu zvládat **alespoň jednu z aktivit**, která je pro schopnost zvládat ZŽP vymezena v příloze č. 1 prováděcí vyhlášky, není schopna ZŽP zvládat, a to **bez ohledu na příčinu** dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.
28. Podle přílohy č. 1 prováděcí vyhlášky jsou ZŽP „mobilita“, „orientace“, „tělesná hygiena“ a „výkon fyziologické potřeby“ vymezeny následujícím způsobem:
 - a) Mobilita: Za schopnost zvládat tuto ZŽP se považuje stav, kdy osoba je schopna zvládat 1. vstávání a usedání, 2. stoj, 3. zaujímat a měnit polohy, 4. **pohybovat se**

chůzí krok za krokem, popřípadě i s přerušováním zastávkami, v bytě a běžném terénu v dosahu alespoň 200 m, a to i po nerovném povrchu, 5. otevírat a zavírat dveře, 6. chůzi po schodech v rozsahu jednoho patra směrem nahoru i dolů, 7. nastupovat a vystupovat z dopravních prostředků včetně bariérových, a používat je.

- b) Orientace: Za schopnost zvládat tuto ZŽP se považuje stav, kdy osoba je schopna 1. poznávat a rozeznávat zrakem a sluchem, 2. mít přiměřené duševní kompetence, 3. orientovat se osobou, časem a místem, 4. orientovat se v přirozeném sociálním prostředí, **5. orientovat se v obvyklých situacích a přiměřeně v nich reagovat.**
 - f) Tělesná hygiena: Za schopnost zvládat tuto ZŽP se považuje stav, kdy osoba je schopna 1. použít hygienické zařízení, 2. dodržovat tělesnou hygienu, mýt si a osušovat si jednotlivé části těla, 3. provádět celkovou hygienu, 4. česat se, provádět ústní hygienu, holit se.
 - g) Výkon fyziologické potřeby: Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna 1. **včas používat WC**, 2. zaujmout vhodnou polohu, 3. vyprázdnit se, 4. provést očistu, 5. používat hygienické pomůcky.
29. Z judikatury Nejvyššího správního soudu i správních soudů vyplývá konstantně zastávaný názor, že posouzení stupně závislosti pro účely rozhodování o příspěvku na péči musí vycházet z hodnocení všech podkladů uvedených v § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách, kterými jsou nálezy vydané poskytovatelem zdravotních služeb, výsledek sociálního šetření a zjištění potřeb osoby, výsledek funkčního vyšetření a výsledek vyšetření posuzujícího lékaře; v rámci odvolacího řízení je tímto vyšetřením posudek posudkové komise MPSV podle § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb. Na výsledný lékařský posudek, který je v tomto řízení stěžejním důkazem, je třeba klást požadavek úplnosti a přesvědčivosti (viz blíže např. rozsudek NSS ze dne 23. 9. 2009 č. j. 4 Ads 57/2009 – 53). Nejvyšší správní soud ve své judikatuře dále dovodil, že v řízení o nároku na příspěvek na péči je povinností odvolacího správního orgánu požádat posudkovou komisi o doplnění posudku, „*pokud by posudková komise postavila své hodnocení na rozporných podkladech, aniž by rozpory sama odstranila nebo vysvětlila. Tak tomu může být v případě, že se objeví rozpor mezi výsledkem šetření sociálního pracovníka a názorem posudkové komise, aniž by posudková komise sama provedla vlastní přeshetření zdravotního stavu žadatele o příspěvek*“ (viz rozsudek ze dne 25. 4. 2013, č. j. 6 Ads 17/2013 – 25). Posouzení zdravotního stavu je přitom vždy věcí odborně medicínskou, k níž nemají soudy potřebné odborné znalosti, a proto vychází z vyjádření subjektů, které tyto znalosti mají. Z tohoto důvodu soudy kladou při hodnocení posudku zvýšený důraz na jejich jednoznačnost, úplnost a přesvědčivost (viz rozsudek NSS ze dne 4. 12. 2013 č. j. 3 Ads 24/2013 – 34). Pokud by z podkladů lékařského posudku vyplývalo, že posuzovaný některou z aktivit nutných pro celkové zvládnutí určité potřeby sám a bez pomoci jiné osoby nezvládá, a orgány lékařské posudkové služby by přesto takovou základní životní potřebu považovaly za zvládanou, bylo by jejich povinností tento svůj závěr dostatečně a přesvědčivě odůvodnit (rozsudek NSS ze dne 2. 4. 2014 č. j. 3 Ads 50/2013 – 32).
30. Obecně přitom platí, že posouzení schopnosti zvládat ZŽP není intuitivní, ale vyplývá z objektivizovaných kritérií – příslušných dílčích aktivit ZŽP vymezených v příloze č. 1 prováděcí vyhlášky. Jestliže v řízení o příspěvku na péči vzniknou pochybnosti o tom, zda je posuzovaný schopen zvládat určité dílčí aktivity ZŽP, nepostačí pro zachování úplnosti, správnosti a přesvědčivosti posudku tyto pochybnosti rozptýlit paušálním tvrzením, že příslušnou ZŽP posuzovaný zvládá, naopak je povinností lékařské posudkové služby tento

závěr dostatečně a přesvědčivě odůvodnit (srov. např. rozsudek NSS ze dne 29. 9. 2015, č. j. 4 Ads 167/2015 – 27).

Námítky k postupu posudkových komisí obecně

31. Žalobkyně v podané žalobě vznesla v první řadě námitky zpochybňující obecně postup posudkových komisí po vydání zrušujícího rozsudku. Soud musí přisvědčit hned první z těchto námitek, podle které posudkové komise přesvědčivě nevysvětlily, proč oproti závěrům vysloveným v posudku ze dne 24. 1. 2019, který hodnotil jako nezvládnuté ZŽP *stravování, oblékání a obouvání*, osobní aktivity a péči o domácnost, a to trvale, nově považovaly tyto ZŽP za zvládnuté a naopak dospěly k závěru, že nezvládnutými jsou pouze ZŽP péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost. Soud nezpochybňuje, že se posudkové komise mohou v průběhu času odchýlit od způsobu, jakým byl dříve hodnocen zdravotní stav posuzované osoby a s tím související zvládání (resp. nezvládání) základních životních potřeb. Důvody pro takovou změnu názoru však musí být v posudku podrobně zdůvodněny a opřeny o konkrétní zjištění vyplývající z lékařských zpráv. Tato zjištění musí přesně popsat, k jakým (pozitivním) změnám zdravotního stavu u posuzované osoby došlo v tom směru, že dané ZŽP je schopna s ohledem na tyto změny nově zvládnout. Posudkové komise nicméně žádnou lékařskou zprávu dokládající natolik výrazný posun v žalobkynině zdravotním stavu, který by jí nově umožňoval zvládat dané ZŽP, nezmiňují.
32. Sama žalobkyně přitom poukazovala na to, že od roku 2019 do 7. 4. 2021 (kdy byl vypracován třetí posudek po zrušení předcházejícího rozhodnutí žalovaného) nedošlo ke změnám (zlepšení) jejího zdravotního stavu, které by zdůvodňovalo odlišný náhled na zvládání základních životních potřeb, které byly dosud považovány za nezvládnuté. Žalobkyně pak namítala nedostatek důvodů, pro které došlo k uvedené změně, ve správním řízení (srov. např. podání ze dne 7. 10. 2020, ze dne 22. 12. 2020 či ze dne 24. 4. 2021), žádná z posudkových komisí a ani žalovaný však na tuto výtku přezkoumatelně nezareagovala. Předložené posudky tedy jsou neúplné v tom ohledu, že z nich není zřejmé, proč nově došlo k uznání ZŽP *stravování a oblékání a obouvání* jako zvládnutých. V této souvislosti je pak nutno přisvědčit žalobkyni též v tom, že dané základní životní potřeby byly jako nezvládnuté uznány *trvale*. Ani s tímto aspektem se však posudkové komise nijak nevypořádaly. Nelze nadto pominout, že posudková komise v posudku ze dne 7. 4. 2021 stanovila ZŽP péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost jako nezvládnuté nikoli trvale, ale pouze do 30. 4. 2024, ačkoli předchozí posudkové komise dospěly k závěru o jejich trvalém nezvládání. Ani tento závěr není v posudku ze dne 7. 4. 2021 nijak odůvodněn.
33. V tomto ohledu tak trpí posudky, které byly podkladem pro vydání napadeného rozhodnutí, zásadními nedostatky (spočívajícími v jejich neúplnosti a nepřesvědčivosti), které způsobují nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí. Úkolem žalovaného (resp. posudkové komise) v dalším řízení tak bude pečlivě a přezkoumatelně zdůvodnit, proč oproti hodnocení z 24. 1. 2019 nově považuje ZŽP *stravování a oblékání a obouvání* za zvládnuté, přičemž musí poukázat na objektivní nálezy vyplývající z posudkově významných lékařských nálezů (nemůže jít toliko o intuitivní nepodložené hodnocení žalobkyniny situace), a současně podrobně zdůvodnit, z jakých důvodů je platnost posudku časově omezena (tedy proč není nezvládání určitých ZŽP stanoveno trvale), a to s ohledem na prognózu žalobkynina zdravotního stavu vyplývající z lékařských zpráv

(srov. např. lékařská zpráva MUDr. V. ze dne 31. 8. 2020, podle níž je prognóza s ohledem na dysharmonický osobnostní vývoj a komplikující somatické postižení velmi nejistá).

34. Namítá-li žalobkyně, že k zasedání posudkové komise dne 26. 8. 2020 a 2. 12. 2020 nebyla přizvána a ani nebyla vyšetřena, nelze podle soudu tuto skutečnost považovat za vadu, která mohla mít vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí, neboť žalobkyně byla následně přítomna jednání posudkové komise dne 7. 4. 2021, při němž byla též vyšetřena (lékařkou z oboru psychiatrie). Soud neshledal důvodnou ani výtku, podle které žalobkyně nemohla předvést zvládání základních životních potřeb ve svém přirozeném sociálním prostředí, neboť není pochyb o tom, že dne 1. 7. 2020 bylo provedeno sociální šetření v domácnosti žalobkyně (byť právě ke skutečnosti, že toto šetření bylo provedeno pouze v domácnosti a nikoli též ve venkovním prostředí má soud jisté výhrady, k tomu viz níže u vypořádání námitek týkajících ze ZŽP mobilita).
35. Soud nicméně přisvědčuje námitce, podle které bylo vyšetření žalobkyně při jednání komise dne 7. 4. 2021 provedeno nedostatečně, neboť pozornost byla věnována téměř výlučně její psychiatrické diagnóze. Členkou komise byla kromě předsedy a tajemnice pouze lékařka z oboru psychiatrie, přičemž soud souhlasí s žalobkyní, že daná odbornost se jeví z hlediska posouzení zvládání ZŽP při požadavku na komplexní náhled na žalobkynin zdravotní stav (jak byl vyjádřen již v předcházejícím rozsudku zdejšího soudu) jako nedostatečná. Byť jsou žalobkyniny psychiatrické obtíže jedním z faktorů, který má vliv na zvládání ZŽP, je nutno přisvědčit žalobkyni, že dané obtíže souvisí se zvládáním ZŽP (zejména pak ZŽP mobilita, výkon fyziologické potřeby, tělesná hygiena, oblékání a obouvání a stravování) spíše okrajově, a bylo by proto namístě, aby členem posudkové komise byl též lékař se specializací v oboru neurologie (či jinou specializací), který by ve spolupráci s psychiatrem byl schopen zhodnotit dopad všech postižení žalobkyně na zvládání ZŽP v jejich komplexu.
36. Soud si je vědom skutečnosti, že obsazení posudkové komise lékařem určité odbornosti pro jednotlivá onemocnění nepředepisuje žádný právní předpis. Komise však musí být schopna splnit účel svého zřízení, tedy kompetentně posoudit zdravotní stav a jeho vliv na zvládání ZŽP. Obsazení komise odbornými lékaři závisí na úvaze předsedy, který na zasedání komise povolává lékaře potřebné odbornosti pro ten který projednávaný případ (srov. § 16b zákona č. 582/1991 Sb.). Námitka nesprávného odborného složení posudkové komise tak může být důvodná z pohledu splnění účelu komise, tedy zda posudek, vypracovaný komisí v tomto složení, je úplný, přesvědčivý a správný. Složení posudkové komise co do odbornosti obsazených lékařů úzce souvisí s medicínskými závěry o druhu a závažnosti onemocnění posuzovaného a v tomto směru nemá soud potřebné odborné znalosti. Nesprávné odborné složení posudkové komise se projeví v přesvědčivosti a úplnosti posudku a v tomto směru podléhá hodnocení soudem. Soud v nyní projednávané věci dospěl k závěru, že právě nedostatečné odborné složení posudkové komise mohlo mít vliv na přesvědčivost a úplnost posudku ze dne 7. 4. 2021, neboť (jak je níže podrobně rozebráno) v něm i přes předcházející závazný pokyn soudu opětovně absentuje komplexní náhled na souhrnný vliv žalobkyniných zdravotních postižení (nikoli jen psychiatrických) na zvládání jednotlivých ZŽP.
37. V této souvislosti pak soud musí přisvědčit též žalobní námitce, podle které žalovaný nezohlednil žalobkynino vyjádření ze dne 24. 4. 2021. Soud se přitom nemůže ztotožnit s názorem žalovaného obsaženým ve vyjádření k žalobě, podle nějž podání ze dne 24. 4. 2021 *respektoval, přesto nepřineslo nové podklady, které by měly vliv na rozhodnutí ve věci.*

Žalobkyně v daném vyjádření totiž mj. zpochybnila právě průběh jednání komise, včetně jednostranného zaměření provedeného lékařského vyšetření na psychiatrickou stránku věci a vznesla též další výtky ve vztahu k závěrům vyjádřeným v daném posudku. Tyto výtky k průběhu jednání dne 7. 4. 2021 a k závěrům vysloveným posudkovou komisí však ze strany žalovaného zůstaly zcela bez odezvy, a i v tomto ohledu je proto napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné.

38. Soud se níže dále vyjádření k posouzení zvládání jednotlivých ZŽP, ve vztahu k nimž žalobkyně uplatnila konkrétní žalobní námitky. ZŽP stravování a oblékání a obouvání se soud dále nemohl zabývat, neboť, jak vyplývá ze shora uvedeného, jejich posouzení jako zvládnutých bylo prozatím provedeno zcela nepřezkoumatelně. Vzhledem k tomu, že ZŽP komunikace žalobkyně v podané žalobě neuváděla jako nezvládnutou (srov. s. 26 žaloby), nevěnoval se soud námitkám uplatněným ve vztahu k této ZŽP poprvé až v replice k vyjádření žalovaného, neboť šlo o námitky opožděné (srov. § 72 odst. 1 ve spojení s § 71 odst. 2 s. ř. s.).

K základní životní potřebě mobilita

39. Posudková komise v posudku ze dne 7. 4. 2021 nadále považovala ZŽP mobilita za zvládnutou. Konstatovala, že u žalobkyně je zjištěna frustní či lehká paraparéza. Při takovém postižení je možno i v běžném nerovném povrchu na ulici chodit případně i s dopomocí vhodných kompenzačních pomůcek (hole, trekové hole, francouzské hole, chodítko). Komise uvedla, že pro hodnocení základní životní potřeby mobilita se posuzuje funkční dopad postižení pohybového aparátu. Mobilita se neposuzuje ve vztahu k postižení smyslů (nehledě na to, že žalobkyně nemá oboustrannou praktickou slepotu) ani ve vztahu k duševnímu postižení jinak hodnocenému v oblasti orientace. K nejistotě v užívání kompenzačních pomůcek komise uvedla, že dosud nebyla (ani v dokumentaci) řešena nemožnost jejich užívání pro paretické postižení horních končetin. Pro diskrétnost postižení horních končetin svědčí i žalobkyní odkazovaná zpráva MUDr. B. ze dne 4. 9. 2020, v níž je uváděna paraparesa (tedy nikoli kvadrupareza, tedy pareza všech čtyř končetin) a dobrá síla a menší obratnost špetky. Žalobkyně je tak podle komise schopná samostatné chůze, byť i pomalejší a o širší bázi. Komise vzala na vědomí údaj o tom, že žalobkyně opakovaně padá a tyto pády jsou z hlediska oftalmologa rizikové s ohledem na možné další postižení jediného dosud vidoucího oka. Případná nejistota v chůzi nemůže být sama o sobě důvodem ke konstatování nezvládání v oblasti mobility. Komise opakovaně poukázala na možnost využití kompenzačních pomůcek a možnost využití zachovalých potenciálů žalobkyně takovým způsobem, aby bylo zjišťováno, zda je možné zajistit minimalizaci rizika pádů i samotnou žalobkyní. U žalobkyně (osoby v mladém věku s nezjištěným kognitivním deficitem) není předpoklad nezvládnutí základního nácviku chůze s opěrnou pomůckou. K nedostatku posouzení zvládání základní životní potřeby mobility v přirozeném sociálním prostředí komise uvedla, že zkoušky pohybového aparátu jsou běžně prováděny v ordinacích lékařů.
40. Soud ve vztahu k posouzení zvládání ZŽP musí přisvědčit žalobkyni v první řadě v tom, že se posudková komise a potažmo též žalovaný neřídili závazným právním názorem vysloveným ve zrušujícím rozsudku zdejšího soudu. Ten žalovanému uložil, aby věnoval pozornost dílčí aktivitě pod bodem 4 písm. a) přílohy č. 4 k prováděcí vyhlášce, a to zejména pokud jde o zvládání chůze s případnými přestávkami v běžném terénu po nerovném povrchu až do vzdálenosti 200 metrů. V tomto směru žalobkyně upozorňovala na to, že často zakopává, což ale v jejím případě znamená též, že často padá, a to ačkoliv

pády pro ni představují významné riziko poškození sítnice jediného vidoucího oka. To znamená, že je třeba při hodnocení zvládnání této schopnosti v přijatelném standardu přihlížet ve smyslu § 1 odst. 4 věty druhé prováděcí vyhlášky též k omezení plynoucímu z výslovného varování očního lékaře v lékařské zprávě ze dne 5. 2. 2018, že se má žalobkyně vyvarovat možným pádům, otřesům atp., tj. k nařízenému režimu, který jí v zásadě zakazuje vykonávat danou aktivitu, pokud by byla spojena s reálným rizikem pádu. V tomto směru je tedy nutné posoudit, zda žalobkyně bez doprovodu skutečně v případě chůze po nerovném povrchu (např. kamenitá cesta či neupravený chodník zahrnující překračování obrubníků a několik schodů bez zábradlí) je či není schopna ujít 200 metrů, aniž by čelila (i s přihlédnutím ke ztrátě prostorového vidění) se značnou pravděpodobností (pro ni významnému) riziku pádu.

41. Posudková komise však postupovala zcela v rozporu s tímto závazným pokynem. Nejen, že v rozporu s § 1 odst. 3 prováděcí vyhlášky výslovně odmítla při hodnocení zvládnání dané dílčí aktivity zohlednit postižení smyslových (zrakových) funkcí, současně ani nevyloučila, že žalobkynino postižení se značnou pravděpodobností může vést při chůzi v nerovném terénu k riziku pádu, neboť toliko stroze konstatovala, že případná nejistota v chůzi nemůže být sama o sobě důvodem pro nezvládnání oblasti mobility. Dané pochybení se objevuje nejen v posledním posudku ze dne 7. 4. 2021, ale též v posudcích ze dne 26. 8. 2020 a 2. 12. 2020, v němž komise výslovně nesprávně uvedla, že při posuzování oblasti mobility se mobilita neposuzuje ve vztahu k postižení smyslů. Jak již nicméně uvedl soud v předcházejícím rozsudku, právě toto riziko ve spojení se zprávami oftalmologa může indikovat nezvládnání této dílčí aktivity. Posudková komise sice poukázala na možnost eliminace rizika pádu používáním kompenzačních pomůcek, reálnou možnost jejich využití však žalobkyně opakovaně zpochybnila, přičemž se dožadovala ověření této možnosti při šetření v jejím přirozeném sociálním prostředí, a to včetně venkovního prostředí, k čemuž nedošlo.
42. Soud v předcházejícím rozsudku posudkové komisi vytkl též nedostatečné vyjádření ve vztahu k možnosti používání dopravních prostředků [tj. dílčí aktivitě pod bodem 7 písm. a) přílohy č. 4 k prováděcí vyhlášce]. Ke zvládnutí této dílčí aktivity se však žádný z předložených posudků vůbec nevyjadřuje, resp. posudek ze dne 26. 8. 2020 toliko bez bližšího zdůvodnění s poukazem na zvládnutí chůze do schodů s oporou zábradlí či běžných kompenzačních pomůcek uvádí, že žalobkyně je schopna nastoupit do běžných dopravních prostředků. Posudkové komise nicméně zcela pomíjí, že daná dílčí aktivita zahrnuje nejen nastupování do dopravních prostředků, ale též vystupování a jejich používání. Ke zvládnání těchto aktivit se však posudkové komise vůbec nevyjádřily.
43. Soud proto ve vztahu k této základní životní potřebě opětovně zdůrazňuje, že povinností posudkové komise je zhodnotit žalobkynina postižení v jejich souhrnu, tedy včetně postižení smyslového, které není v tomto případě možno ignorovat, ale které je naopak nutno brát při posouzení zvládnání daných dílčích aktivit za zásadní. Současně je nutno skutečně objektivně zjistit (zejména provedením šetření v přirozeném sociálním prostředí žalobkyně včetně prostředí venkovního, v nerovném terénu a při užívání dopravních prostředků), zda rizika vyplývající z komplexu žalobkyniných postižení mohou být eliminována užitím kompenzačních pomůcek. Ostatně soud již v předcházejícím zrušujícím rozsudku žalovanému uložil, aby zvážil též provedení sociálního šetření i mimo domácnost (srov. bod 41 rozsudku).

K základní životní potřebě výkon fyziologické potřeby

44. I ve vztahu k posouzení zvládnání ZŽP výkon fyziologické potřeby musí soud žalovanému vytknout nerespektování závazného právního názoru vyjádřeného ve zrušujícím rozsudku soudu. V něm soud zdůraznil, že pro zvládnutí této ZŽP je nutné mj. ve smyslu § 2a a § 1 odst. 4 prováděcí vyhlášky uzavřít, že žalobkyně zvládá v přijatelném standardu schopnost *včas* použít WC. Soud přitom poukázal na několik lékařských zpráv, z nichž vyplývá, že žalobkyně tuto dílčí aktivitu nezvládá (srov. bod 35 rozsudku). Soud podotkl, že přijatelný standard zvládnání včasného užití WC má podle prováděcí vyhlášky odpovídat běžnému a obvyklému zvládnání této aktivity zdravým člověkem ve věku žalobkyně; pokud by tedy žalobkyně uvedenému nezvládnutí čelila v důsledku svého kombinovaného zdravotního postižení (postižení střev s potenciálním neurologickým postižením posilované případným nezvládaným stresem v souvislosti s úzkostnou poruchou) s frekvencí v řádu dnů (subjektivně je dokonce tvrzeno, že každodenně), nelze mít za to, že by se jednalo ve srovnání se zdravou populací o přijatelný standard.
45. Ani jedna ze tří posudkových komisí skutečnost, že u žalobkyně dochází pravidelně k inkontinenci stolice, nezpochybnila. Poukázaly nicméně na možnost využití absorpčních pomůcek. K takovému vyprázdňování zvládnání dané dílčí aktivity soud konstatuje, že schopnost používat hygienické pomůcky (včetně pomůcek absorpčních) je samostatnou dílčí aktivitou posuzovanou v rámci zvládnání dané ZŽP [srov. bod 5 písm. g) přílohy č. 1 prováděcí vyhlášky], jejíž zvládnutí samo o sobě nemá žádný vliv na skutečnost, zda je posuzovaná osoba schopna včas využít WC. Schopnost eliminovat důsledky nezvládnání včasného využití WC totiž neznamená, že je možno danou dílčí aktivitu považovat za zvládnutou, neboť i přes použití hygienických pomůcek objektivně k nevčasnému používání WC dochází (což žádná z posudkových komisí nezpochybnila). V tomto ohledu je tedy posouzení zvládnání dané dílčí aktivity, a tím pádem též dané ZŽP, nezákonné. Co se pak týče otázky používání hygienických pomůcek, posudková komise sice konstatovala, že žalobkyně je schopna úchopu, a měla by proto být schopna *zacílit absorpční pomůcku na správnou partii těla*. Takové vyjádření však soud nepovažuje za adekvátní reakci na výtky žalobkyně, podle kterých sice je schopna hygienickou pomůcku umístit do správné oblasti, avšak postižení jemné motoriky jí brání v tom, aby tato pomůcka byla na dané partii těla umístěna správně (žalobkyně zmiňuje nesprávné nalepení vložky způsobující odření „až do hnisu“).

K základní životní potřebě tělesná hygiena

46. Ve vztahu k této ZŽP žalobkyně namítá neodůvodněnou změnu v jejím posouzení jako zvládnuté v posudcích ze dne 2. 12. 2020 a 7. 4. 2021 oproti posudku ze dne 26. 8. 2020.
47. Soud k této námitce uvádí, že v posudku ze dne 26. 8. 2020 měla posudková komise oblast tělesné hygieny za (hraničně) nezvládnutou, a to s ohledem na paraparézu (byť frustní až velmi lehkou) při věku žalobkyně s opakovanými pády z důvodu poruchy rovnováhy *při změnách polohy* v každodenním kluzkém prostředí koupelny. V následujících posudcích již posudkové komise tuto ZŽP hodnotily jako zvládnutou. Podle soudu však předložené posudky neobsahují dostatek důvodů, pro které posudkové komise přistoupily ke změně svého názoru. Své závěry ohledně zvládnání této ZŽP v posudcích ze dne 2. 12. 2020 a 7. 4. 2021 opřely o zjištění týkající se udržení rovnováhy žalobkyně ve stoje (ať už při základním stojí s otevřenými očima či při zavřených očích, srov. zprávy z vyšetření neurologa dne 29. 6. 2018 a 23. 7. 2019), nijak ovšem nereflektovaly, že posudková komise v posudku ze dne 26. 8. 2020 vycházela při konstatování závěru ohledně nezvládnutí této ZŽP ze zjištění ohledně poruch rovnováhy při *změnách polohy*, nikoli při stojí. Žádné

změny v oblasti rovnováhy při změnách polohy však posudkové komise nekonstatovaly a neplynou ani z citované zprávy MUDr. B. ze dne 4. 9. 2020. Odchýlení od původního závěru tak není přesvědčivě zdůvodněno. Žalobkyně nadto poukazovala na nesprávnou interpretaci zprávy ze dne 4. 9. 2020, v níž sice bylo konstatováno, že se *sama umyje*, tento údaj byl ovšem doplněn o dodatek *potřeba dopomoci*. K této skutečnosti se posudková komise nijak nevyjádřila. Je přitom nutno zdůraznit, že aby byla ZZP považována za zvládnutou, musí ji posuzovaná osoba zvládat bez dopomoci (srov. § 7 odst. 2 zákona *a contrario*) – uvedený údaj byl tak z hlediska posouzení zvládnutí této životní potřeby zásadní. I zde je pak třeba přisvědčit žalobkyni, že zvládnutí této životní potřeby nemohla demonstrovat ani při šetření v jejím přirozeném sociálním prostředí ani při jednání posudkové komise (alespoň naznačením pohybů apod.).

48. Stejně tak považuje soud za rozporné vyjádření posudkové komise týkající zvládnutí dílčí aktivity spočívající v česání [bod 4 písm. f) přílohy č. 1 k prováděcí vyhlášce], neboť na jedné straně zmiňuje závěry zprávy ze dne 4. 9. 2020, podle níž má žalobkyně obtíže s rozčesáváním vlasů, na straně druhé však konstatuje, že objektivní nálezy nesvědčí o nezvládnutí péče o vlasy. I tento rozpor bude nutno v dalším řízení odstranit.

K základní životní potřebě orientace

49. Žalobkyně dále namítá, že ve vztahu k ZZP orientace nebyla správně hodnocena schopnost zvládat dílčí aktivitu pod bodem 5 písm. b) přílohy č. 1 k prováděcí vyhlášce, tedy schopnost orientovat se v obvyklých situacích a přiměřeně v nich reagovat.
50. Posudková komise k ZZP orientace konstatovala, že samotné potíže v oblasti pozornosti a řeči, stejně jako opakované komunikační a vztahové problémy se špatnou tolerancí stresu a opakované sebepoškozování nezakládá možnost uznat oblast orientace za nezvládanou. Až do podzimu 2020 nebyla psychiatrická problematika řešena jinak než ambulantně. *Obvyklé situace by žalobkyně měla zvládat a přiměřeně v nich reagovat, byť v pomalejším tempu a při možnosti, že může dojít k občasnému selhání interakce v sociálním prostředí.* K oční vadě komise uvedla, že se nejedná o praktickou či úplnou oboustrannou slepotu. Oční postižení nezakládá možnost uznat oblast orientace za nezvládanou (aniž by bylo nutno dále uvádět, že jde o osobu sice s úzkostnou poruchou, ale mladou se zachovalým potenciálem a se schopností adaptace, neboť postižení funkční slepotou jednoho oka nevzniklo náhle a v nedávném období). Schopnost orientace se pro posudkové účely posuzuje do té míry, zda je posuzovaná osoba schopna orientovat se v místě bydliště, na ulici a v okolí (oproti orientaci v cizím městě) a zda disponuje ještě přiměřenými duševními kompetencemi, které by jí umožnily orientovat se v takovém obvyklém prostředí a v obvyklých situacích a přiměřeně v těchto obvyklých situacích a v obvyklém prostředí reagovat. U žalobkyně nebyla shledána kognitivní porucha na úrovni například středně těžké nebo těžké demence nebo středně těžké či těžké nebo hluboké mentální retardace, která by odpovídala nezvládnutí oblasti orientace jako takové, ale ani v souhrnu s nezjištěnou neschopností kontaktu v přirozeném sociálním prostředí. Komise připustila určité narušení sociálních kontaktů a vazeb, ale nikoli takové, aby žalobkyně nebyla schopna při zachovaném potenciálu, schopnosti adaptace a kognici například vystudovat gymnázium. Žalobkyně je schopna si uvědomit vlastní identitu v prostředí a čase, je schopna studovat střední školu gymnaziálního typu, i přes postižení zraku je zachována schopnost poznávat a rozeznávat zrakem a sluchem, je orientována všemi kvalitami, ačkoli zátěž některých sociálních interakcí zcela nepochybně přináší pro žalobkyni vysokou míru stresu, který může být schopnost rozhodnout se poznamenána.

51. Soud ke shora rekapitulovanému posouzení zvládnutí dílčí aktivity orientovat se v obvyklých situacích a přiměřeně v nich reagovat konstatuje, že posudková komise sice neopomněla zprávu psychiatra ze dne 31. 8. 2020, její závěry ohledně zvládnutí této dílčí aktivity nemají oporu ve skutkových zjištěných vyplývajících z této zprávy. V této lékařské zprávě je mimo jiné uvedeno (důraz přidán soudem), že *symptomatika pacientku výrazně omezuje, významně omezuje pracovní schopnost, zpomaluje i zcela bazální běžné denní činnosti nad únosnou mez. Potíže jsou v běžných denních činnostech a lze je pozorovat při běžném kontaktu v ordinaci – hrubá i jemná motorika, pozornost, řeč. Prognóza je s ohledem na dysharmonický osobnostní vývoj a komplikující somatické postižení velmi nejistá.* Dále je pak možno poukázat na zprávu z psychologického vyšetření ve dnech 3. a 9. 4. 2018, z níž vyplývá, že žalobkyně dosáhla *výrazně podprůměrného výsledku v testu orientovaném na vizuoprostorové vyhledávání, vizuomotorické dovednosti. (...) Aktuálně snížená kapacita zvládnutí zátěže, s narušenými sociálními kontakty a vzbami, denní aktivity vykonávány s obtížemi.*
52. Uvedené zprávy tak podle soudu zpochybňují závěry posudkové komise, podle nichž je žalobkyně schopna přiměřeně reagovat v obvyklých situacích, neboť z nich vyplývá minimálně to, že žalobkyně má potíže i při běžném kontaktu s lékařem v ordinaci (včetně pozornosti a řeči) a denní aktivity (tedy aktivity vykonávané v obvyklých situacích) vykonává s obtížemi. Tyto závěry lékařských zpráv však posudková komise nijak ve vztahu ke zvládnutí ZŽP orientace nezohlednila a přezkoumatelně na ně nereagovala, a to i přesto, že na ně žalobkyně výslovně upozornila ve svém vyjádření ze dne 7. 10. 2020.

Závěr a náhrada nákladů řízení

53. Vzhledem k tomu, že napadené rozhodnutí soud shledal nepřezkoumatelným, přičemž současně i skutkový stav, který vzal správní orgán za základ napadeného rozhodnutí, nemá jednoznačnou oporu ve spisovém materiálu, přistoupil podle § 76 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. k jeho zrušení. Žalovaný přitom je vázán shora vysloveným právním názorem soudu (§ 78 odst. 5 s. ř. s.). S ohledem na skutečnost, že jde již o druhý zrušující rozsudek v žalobkynině věci, apeluje soud na žalovaného, aby skutečně důsledně reflektoval veškeré zásadní i dílčí výhrady vyslovené soudem v tomto i předcházejícím rozsudku, aby bylo co nejdříve dosaženo cíle správního řízení, tedy vydání rozhodnutí ve věci, které bude v souladu se zákonem, přezkoumatelné a založené na řádně zjištěném skutkovém stavu.
54. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch. Žalobkyni, která byla ve věci úspěšná, přiznal soud náhradu nákladů řízení v celkové částce 3 900 Kč. Tuto částku tvoří odměna za tři úkony právní služby po 1 000 Kč [příprava a převzetí zastoupení, sepsání žaloby a repliky – § 7 bod 3, § 9 odst. 2 a § 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)] spolu se třemi paušálními částkami jako náhradou hotových výdajů po 300 Kč podle § 13 odst. 4 téže vyhlášky.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 15. března 2022

Lenka Bursíková, v. r.
soudkyně